

بازدید رییس آژانس انرژی اتمی از ایران: انتظارات و گام‌های بعدی

به قلم سایمون هندرسون (/fa/experts/saymwn-hndrswn-0/)

۶ مه ۲۰۲۳

همچنین دست‌یافتنی به

/ (English (/policy-analysis/nuclear-agency-chief-visits-iran-expectations-and-next-steps

العربية (/ar/policy-analysis/ryys-alwkalt-aldwlyt-litaqt-aldhryt-yzwr-ayran-altwqat-walkhtwat-altalyt/)

درباره نویسنده

سایمون هندرسون (/fa/experts/saymwn-hndrswn-0/)

تحلیل کوتاه

با توجه دامنه‌دار شدن خصومت‌ها بین ایران و اسرائیل و به تهدیدهای گزارش شده علیه تاسیسات هسته‌ای آنها به احتمال زیاد تمرکز این سفر بر دیپماسی خواهد بود

در تاریخ ۱۷ تا ۱۸ اردیبهشت رافائل گروسی رییس آژانس بین‌المللی انرژی اتمی (IAEA) در نخستین کنفرانس بین‌المللی علم و فناوری هسته‌ای ایران در شهر اصفهان شرکت خواهد کرد. انتظار می‌رود که وی با مقامات دولتی مختلفی از جمله محمد اسلامی رییس سازمان انرژی اتمی ایران گفتگو کند. این سفر کمی پس از حمله سهاپی* و موشکی ایران به اسرائیل در تاریخ ۲۵ فروردین (که بر اساس برخی گزارش‌ها راکتور هسته‌ای دیمونا نیز یکی از اهداف آن بود) و پاسخ نظامی اسرائیل در تاریخ ۳۱ فروردین (شامل تخریب رادار یک سایت پدافند هوایی مأمور حفاظت از تاسیسات غنی‌سازی اورانیوم نطنز) انجام می‌گیرد.

اگرچه دستورکار و نکات مورد بحث گروسی مشخص نیست اما گمان می‌رود مأموریت دیپلماتیک گروسی منطبق با مأموریت اصلی آژانس باشد یعنی تشویق به استفاده صلح‌آمیز از فناوری هسته‌ای و نظارت بر سیستم تضمین‌هایی که ایران و سایر کشورهای عضو برای اطمینان از استفاده غیرنظامی از این فناوری‌ها پذیرفته‌اند. گروسی در جریان بازدید سال گذشته خود با اسلامی ابراهیم رییس‌جمهور و وزیر امور خارجه حسین امیرعبداللهیان ملاقات کرد که به توافق سه جانبه‌ای در مورد تضمین‌های باقی‌مانده منجر شد. با این حال تهران در اجرای تعهدات خود در آن توافق ناکام ماند و تاکتیک‌های کارشکنانه‌ی آن پس از ترک گروسی تشدید شد. از جمله ادامه‌ی صدور نشدن ویزا برای چند بازرس باتجربه آژانس.

گروسی به دلیل رویکرد بی‌سروصدا اما مصمم خود شناخته شده است و در مصاحبه‌ای که در تاریخ ۴ اردیبهشت با دوپچه وله انجام داد به موضوعات خاصی اشاره کرد که ممکن است در اصفهان بر آنها پافشاری کند. در مورد بحران کنونی وی روشن کرد که "حمله به تاسیسات هسته‌ای به طور کامل ممنوع است" و همچنین روند "بسیار نگران‌کننده‌ی" را محکوم کرد که ایران و سایر بازیگران با پیروی از آن "تهدید به حمله به تاسیسات هسته‌ای یا حتی استفاده از سلاح‌های هسته‌ای را همانطور که در ابتدای [درگیری‌های] غزه اتفاق افتاد به رخ می‌کشند". بنابراین من معتقدم که عادی شدن صحبت درباره سلاح‌های هسته‌ای—بکارگیری سلاح‌های هسته‌ای به دست آوردن سلاح‌های هسته‌ای—به طور کامل ناپسند است.

گروسی همچنین گفته‌هایی احتیاط‌آمیز اما گویا درباره‌ی وضعیت برنامه هسته‌ای ایران ایراد کرد. وی ابتدا در مورد نگرانی‌های رو به رشد در مورد احتمال گریز برنامه هسته‌ای ایران به سمت ساخت سلاح‌های هسته‌ای اظهار نظر کرد. در حالی که ایران تنها "چند هفته و

نه چند ماه" با غنی‌سازی مقدار کافی اورانیم برای ساخت یک بمب فاصله دارد وی گفت "این برآورد به این معنا نیست که ایران سلاح هسته‌ای دارد یا در آن مدت زمانی به سلاح هسته‌ای دست خواهد یافت" یک کلاهک هسته‌ای قابل استفاده به چیزهای بسیار دیگری به غیر از تولید مواد شکافت‌پذیر نیاز دارد" هنگامی که از او پرسیده شد اگر تهران خواهان بمب نیست پس چرا اورانیم را به "سطوح نظامی" غنی می‌کند گروسی آن را "پرسش بجایی" خواند و اظهار داشت که انگیزه‌ها و اهداف دولت ایران موضوع حدس و گمان است" وی ادامه داد: "البته توضیح عمومی ایران این است که آنها این مواد را برای مصارف پزشکی یا سایر اهداف غیرنظامی می‌خواهند" اما خیلی روشن نیست که چرا این مقدار با این سرعت و در آن سطح از غنا برای آن مصارف نیاز است."

گروسی همچنین محدودیت‌هایی که ایران بر بازرسان آژانس اعمال کرده است را مورد انتقاد قرار داد و تاکید کرد که این رویکرد تنها حدس و گمان در مورد پیشرفت‌های برنامه هسته‌ای ایران را افزایش می‌دهد و گفت به مقامات ایرانی "بارها و بارها" تاکید کرده فعالیت‌های غنی‌سازی زیاد-از-حد آنها "ابروها را بالا می‌برد" و آژانس از "درجه لازم دسترسی و دید برخوردار نیست" و وقتی تمام اینها را در کنار هم قرار دهید تعجبی ندارد که با علامت‌های سوال زیادی روبه‌رو می‌شوید" این‌ها تکرار گفته‌های وی در فوریه بود یعنی زمانی که گفت آژانس و ایران "در حال دور شدن از یکدیگر" هستند و توافق جامع اقدام مشترک (برجام) "نزدیک به فروپاشی است"

گروسی همچنین در مصاحبه‌ای با دویچه وله به "یافته‌های حل و فصل نشده‌ی سازمان بین‌المللی انرژی اتمی" اشاره کرد این یافته‌ها شامل "آثاری از اورانیم غنی‌شده در مکان‌های غیرمنتظره" است که تردیدها درباره راستگویی و شفافیت ایران را بیشتر می‌کند او سپس بر نقش دیپلماتیک خود در حل این مسایل تاکید کرد: "این [موضوع] در مرکز گفتگوهای بوده که من با ایرانیان داشته یا سعی می‌کنم داشته باشم" گروسی در پاسخ به سوال نهایی درباره پیام کلی خود در اصفهان نتیجه‌گیری کرد: «ایران باید بیشتر همکاری کند» من در آنجا خواهم بود تا سعی کنم همه چیز را به مسیر اصلی برگردانم البته اگر [ایرانیان] بخواهند باور شوند" ما نیاز داریم که راستی‌آزمایی کنیم ما نیاز داریم که بتوانیم دسترسی بدون محدودیت داشته باشیم" اگر آنها چیزی برای پنهان کردن ندارند همانطور که بر آن اصرار دارند چرا به روشی که باید با ما همکاری نمی‌کنند

گروسی ممکن است در طول سفر خود اظهارنظر عمومی چندانی نکند اما نتایج آن بی‌تردید در نشست آتی هیئت مدیره آژانس بین‌المللی انرژی اتمی که از 13 تا 17 خرداد در وین برگزار می‌شود مورد بحث قرار خواهد گرفت در آن نشست همچنین آخرین گزارش بازرسان آژانس که مجوز نظارت بر تأسیسات ایران را داشته‌اند بررسی خواهد شد ❖

RECOMMENDED

ARTICLES & TESTIMONY

Why and How to Walk Back Biden's Suspension of Weapons Delivery to Israel

مهر ۲۰۲۳

Robert Satloff

(/policy-analysis/why-and-how-walk-back-bidens-suspension-weapons-delivery-israel)

ARTICLES & TESTIMONY

What Hamas Wants in Postwar Gaza: The Power to Fight Without the Burden of Governing

۱. ۲۰۲۳ م

Matthew Levitt

(/policy-analysis/what-hamas-wants-postwar-gaza-power-fight-without-burden-governing)

BRIEF ANALYSIS

Tracking Anti-U.S. Strikes in Iraq and Syria During the Gaza Crisis

۱. ۲۰۲۳ م

Michael Knights ,

Amir al-Kaabi ,

Hamdi Malik

(/policy-analysis/tracking-anti-us-strikes-iraq-and-syria-during-gaza-crisis)

TOPICS

(fa/policy-analysis/mn-ashah/) منع اشاعه

REGIONS & COUNTRIES

(fa/policy-analysis/ayran/) ایران